

Opvattingen van het college of burgemeester ex. artikel 33 Reglement van Orde. De griffie zorgt voor verspreiding. Beantwoording volgt zo snel mogelijk en in ieder geval binnen 4 weken.

**Naam en fractie:** Marjolein Groot Koerkamp, VVD  
**Datum indiening:** 8 mei 2023  
**Datum antwoord:** 17 juli 2023  
**Onderwerp:** Wordt de kat op het spek gebonden in Gooise Meren met aanbieders van PGB-zorg met een strafblad?

### Inleiding

In het nieuwsbericht van RTL van 3 mei 2023 ([Bijna 6000 aanbieders van pgb-zorg hebben een strafblad: 'Dat is de kat op het spek binden' | RTL Nieuws](#)) komt naar voren dat bijna 6000 aanbieders van PGB-zorg in Nederland een strafblad hebben. Dit blijkt uit een analyse van RTL Nieuws van nieuwe cijfers van het *overheidsplatform 'Zicht op Ondernijning'* ([Zicht op Ondernijning](#)). Op dit platform is voor het eerst een link gelegd tussen aanbieders van zorg via een persoonsgebonden budget en veroordelingen van deze aanbieders in het verleden.

De zorgsector kan worden misbruikt ten behoeve van ondernijnende criminaliteit, bijvoorbeeld door onrechtmatig declareren, het gebruiken van zorggelden ten behoeve van criminele activiteiten en het inzetten van cliënten bij criminele activiteiten. In verschillende onderzoeken wordt geconstateerd dat er signalen zijn van ondernijning in de zorgsector. Onderzoek van bijvoorbeeld het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ) en RIEC Oost Nederland stelt het volgende: 'Er zijn duidelijke aanwijzingen dat criminele netwerken die zich bezighouden met georganiseerde criminaliteit, actief worden en zijn in de zorgsector' (IKZ, *verwevenheid zorg & criminaliteit eindrapport 2020*).

Het platform '*Zicht op ondernijning*' maakt voor analyse enkel gebruik van data over pgb declaraties omdat er geen landelijke data over zorg in natura beschikbaar is en de Zorgverzekeringswet voor gemeenten minder handelingsperspectief biedt. De hieronder gestelde vragen gaan dan ook alleen over zorg die geleverd wordt met PGB-gelden.

De VVD heeft de data op het platform '*Zicht op ondernijning*' voor Gooise Meren bestudeerd maakt zich zorgen over het beeld dat naar voren komt over Gooise Meren.

### Vraag 1

**Is de portefeuillehouder bekend met het overheidsplatform 'Zicht op Ondernijning' en de cijfers die daarop zijn gepubliceerd over oa Gooise Meren over het indienen van onrechtmatige declaraties voor zorg die niet of ondermaats is geleverd en het inzetten van cliënten en/of verkregen gelden voor criminele activiteiten?**

### **Antwoord**

Het bestaan van het bedoelde platform is bij de gemeente bekend. De specifieke cijfers met betrekking tot onrechtmatige declaraties voor zorg waren echter niet eerder bij ons bekend dan na uw schriftelijke vragen over de publicatie van het artikel door RTL Nieuws begin mei 2023.

Overigens attendeert de VNG de gemeenten in het eigen 'VNG Weekoverzicht 26 juni -30 juni 2023' op het dashboard Zicht op Ondernijning.

### Vragen over bedrijven zonder zorggerelateerde SBI-code

Het platform geeft een overzicht per gemeente wat het aandeel bedrijven is dat geen enkele zorggerelateerde SBI-code heeft opgegeven, maar waarvoor wel pgb kosten zijn gedeclareerd. Dat zou kunnen betekenen dat er door dit bedrijf in werkelijkheid geen zorg geleverd is. Enkel zorgaanbieders met een inschrijving bij de Kamer van Koophandel (KVK) hebben een SBI-code. Uit de beschikbare cijfers (peiljaar 2019) blijkt dat Gooise Meren procentueel beduidend meer zorgaanbieders heeft die niet zijn ingeschreven met een SBI-code (23,8%, 20 zorgaanbieders) ten opzichte van het landelijk gemiddelde (15,5%).

**Vraag 2**

- a. **Heeft de portefeuillehouder (of de regio<sup>1</sup>) zicht op deze 20 zorgaanbieders?**

**Antwoord**

Wij hebben geen toegang tot de gebruikte data van het onderzoek. Zorgaanbieders zonder een zorggerelateerde SBI-code worden niet met naam en toenaam op de site van het Platform genoemd. Het Platform beoogt namelijk bewustwording, duiding en agendering van fenomenen en problematiek. De analyses zijn volgens de site nadrukkelijk niet gericht op opsporing. Er wordt nooit ingezoomd op individuele personen, bedrijven of adressen. De analyses zijn uitgevoerd door een team data scientists van deelnemende gemeenten, ICTU, Belastingdienst en het LIACS, onder begeleiding van het CBS.

Voor Gooise Meren wordt op de site het aantal zorgaanbieders zonder een zorggerelateerde SBI-code niet vermeld. Er zijn op deze site twee indicatoren gebruikt: 1. 'Geen enkele zorggerelateerde SBI-code' en 2. 'SBI-code is een kwetsbare branche'. Beide indicatoren zijn toegepast op zorgaanbieders die de Wet langdurige zorg (Wlz) of de Wmo of de Jeugdwet uitvoeren. Voor Gooise Meren is de uitkomst per indicator/per wet consequent aangeduid met de term 'onderdrukt'. Dat betekent volgens de site dat het aantal waarnemingen in Gooise Meren per indicator/per wet te klein is (minder dan 10 waarnemingen). Vanwege deze reden zijn er geen cijfers voor Gooise Meren zichtbaar op de site.

De gemeente heeft overigens geen wettelijke rol bij zorg vanuit de Wlz. Inwoners kunnen bij het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) een indicatie voor een Pgb-budget voor Wlz-zorg aanvragen. Een deel van de zorgaanbieders levert zowel Wlz-zorg als hulp- en ondersteuning vanuit de Wmo.

Voor de duidelijkheid: inkoop- en contractbeheer van de Regio Gooi en Vechtstreek koopt namens de regiogemeenten w.o. Gooise Meren alléén Zorg in natura (Zin) in, en géén Pgb-zorg. Een Pgb-budget voor ondersteuning en hulp vanuit de jeugdwet en Wmo wordt door de consultants van de lokale gemeenten toegekend (in aanvulling op uw noot nr. 1).

- b. **Zo ja, welke stappen heeft de portefeuillehouder (of de regio) ondernomen richting deze 20 zorgaanbieders om te controleren of zij werkelijk zorg via PGB leveren en daarnaast voldoende kennis en kwaliteit hebben om passende zorg te leveren?**

**Antwoord**

Wij weten niet om welke zorgaanbieders het gaat. Zie antwoord 2.a.

- c. **Zijn er aanwijzingen dat er sprake is (of was) van criminele activiteiten bij deze zorgaanbieders zonder SBI-code?**

**Antwoord**

Zie antwoord 2.a.

- d. **De gepubliceerde cijfers op de website zijn uit 2019 en dus al enkele jaren oud. Heeft de portefeuillehouder (of de regio) inzicht of er nu nog steeds zorgaanbieders zijn zonder een zorggerelateerde SBI-code?**

**Antwoord**

Wij beschikken niet over meer actuele gegevens. Zie antwoord 2.a.

Als VVD zijn wij voorstander van preventieve maatregelen (bijvoorbeeld preventief toezicht of preventief onderzoek bij een vergunningsaanvraag ) om te voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt van zorggelden.

**Vraag 3**

- a. **Hebben wij als gemeente (en/of regio) voldoende inzicht en grip op de zorgaanbieders in onze regio?**

**Antwoord**

---

<sup>1</sup> De inkoop en contractbeheer wordt voor Gooise Meren immers via Regio Gooi & Vechtstreek verzorgd.

- b. **Hebben wij als gemeente en/of als regio preventief beleid ontwikkeld om te voorkomen dat bedrijven PGB kosten declareren zonder dat er zorg is geleverd?**

**Antwoord**

Zie antwoorden bij vraag 6.a t/m 6.e.

- c. **Is er voldoende capaciteit aanwezig om preventief toezicht te kunnen organiseren op PGB zorgverleners? Zo niet, is het college bereid om capaciteit beschikbaar te stellen?**

**Antwoord**

Zie antwoorden bij vraag 6.a t/m 6.e.

Vragen over veroordeelde aanbieders in de zorg

De onderzoekers van het platform 'Zicht op ondermijning' hebben eerdere veroordelingen van zorgaanbieders en van eigenaren of bestuurders van zorgaanbieders bekeken, omdat dit informatie kan geven over de kans dat zorggelden in een bepaalde regio misbruikt worden voor criminele doeleinden. Uit dat onderzoek komt naar voren dat landelijk 4,1% (bijna 6000 aanbieders) van de aanbieders van PGB-zorg een strafverleden heeft.

De VVD heeft op het platform gelezen dat het in Gooise Meren in zowel 2019 als in 2020 om 20 veroordeelde aanbieders gaat – oftewel 5% en dus hoger dan het landelijk gemiddelde. De data op het platform geeft bovendien aan dat het in 2018 nog om 10 aanbieders ging. Het aantal veroordeelde PGB-zorgaanbieders is in 2019 en 2020 dus verdubbeld naar 20 aanbieders. De VVD is verontrust over deze cijfers, ook in het licht van de gedeclareerde PGB-bedragen die hiermee gemoeid zijn (in 2018 – EUR 308.370, in 2019 – EUR 733.040 en in 2020 – EUR 793.060).

Vraag 4

- a. **Is de portefeuillehouder (en/of de regio) zich ervan bewust dat er PGB-zorgaanbieders actief zijn in Gooise Meren die een strafblad hebben?**

**Antwoord**

Ja, daar is de portefeuillehouder (en/of de Regio) zich van bewust. Iedere malafide zorgaanbieder is er één te veel. Echter, de gemeente noch de Regio heeft van rechtswege inzicht in strafbladen en daarmee evenmin zicht op zorgaanbieders met een veroordeling.

Op de site van het platform is onderscheid gemaakt tussen 'drugdelicten' en 'alle delicten'. De cijfers voor Gooise Meren zijn per jaar en per afzonderlijke wet (Wmo/Jeugdwet) voor beide aanduidingen aangemerkt met de term 'onderdrukt'. Dat betekent dat er per wet minder dan 10 veroordelingen van zorgaanbieders waren. In 2018 zijn de waarnemingen voor Wmo, Jeugdwet én Wlz opgeteld, tot het aantal van 10 totaal. Alleen voor de Wlz afzonderlijk zijn er door het platform cijfers voor 2019 en 2020 gepubliceerd: 20 veroordeelde aanbieders van Wlz-zorg in 2019, en het aantal van 10 in 2020. De voorgaande cijfers noemt u in uw vraagstelling. Zoals gezegd valt de Wlz echter niet onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Er zijn dus geen precieze cijfers van veroordeelde Wmo-zorgaanbieders noch voor jeugdhulpaanbieders op de site gepubliceerd voor de jaren 2018, 2019 en 2020.

- b. **Kan de portefeuillehouder (en/of de regio) verklaren waarom er een toename is van 10 veroordeelde zorgaanbieders in 2018, naar 20 veroordeelde zorgaanbieders in 2019 en 2020?**

**Antwoord**

Nee, zie antwoord 4.a.

- c. **Zijn deze veroordeelde aanbieders dezelfde aanbieders als degene die geen juiste SBI-code hebben?**

**Antwoord**

- d. De gepubliceerde cijfers op de website zijn uit 2018, 2019 en 2020 en dus al enkele jaren oud. **Heeft de portefeuillehouder (of de regio) inzicht of er nu nog steeds veroordeelde zorgaanbieders actief zijn in Gooise Meren?**

**Antwoord**

Nee, zie antwoord 4.a. De gemeente heeft geen toegang tot de specifieke bronnen waar het overheidsplatform 'Zicht op Ondernijning' zich op beroept als het gaat om veroordelingen.

**Vraag 5**

In het artikel van RTL Nieuws staat beschreven dat zij hebben uitgerekend dat zorgaanbieders met een strafblad gemiddeld hogere bedragen declareren per patiënt dan aanbieders zonder strafblad.

- a. **Zijn er aanwijzingen dat er in Gooise Meren meer gedeclareerd wordt dan er zorg geleverd wordt? Of dat er andere zaken gebeuren die duiden op criminele praktijken?**

**Antwoord**

Het recent vastgestelde Jaarverslag 2022 Wmo-toezicht Regio Gooi en Vechtstreek wordt binnenkort aan de gemeenteraad toegezonden, middels een Raadsmededeling. Hierin leest u meer over de visie, werkwijze, terugblik op jaarplan en realisatie, vooruitblik jaarplan 2023, structurele en proactieve onderzoeken 2022, reactieve onderzoeken, calamiteiten en geweldsincidenten 2022, over de bevindingen en de aanbevelingen alsook ook over fraudeaanpak.

Het Wmo-toezicht is belegd bij de Regio GV. Het voornemen is om in 2023 het Wmo-toezicht voor 1 jaar met een 2<sup>e</sup> toezichthouder uit te breiden. Zie ook antwoord op vraag 6.c.

- b. **Welke stappen heeft de portefeuillehouder (of de regio) ondernomen richting de 20 veroordeelde zorgaanbieders in Gooise Meren om te controleren of de gedeclareerde PGB-kosten in 2018, 2019 en 2020 (en latere jaren?) werkelijk besteed zijn aan kwalitatieve zorg?**

**Antwoord**

Wij hebben geen zicht op deze 20 zorgaanbieders waarnaar verwezen wordt, dus ook niet op criminele activiteiten waarnaar verwezen wordt. Zie antwoorden op vraag 2.a en 4.a.

**Vraag 6**

In het artikel van RTL wordt Universitair hoofddocent gezondheidsrecht André den Exter van de Erasmus Universiteit geciteerd. Hij noemt de landelijke cijfers verontrustend en zorgwekkend, vooral als zorgverleners eerder gestraft zijn voor zaken als fraude en oplichting. Hij is van mening dat je 'eigenlijk helemaal geen mensen moet willen met een strafblad die dit soort zorg aanbieden'. De VVD kan dit gedachtegoed volgen.

- a. **Vindt de portefeuillehouder het wenselijk dat mensen met een strafblad (bijvoorbeeld voor fraude en oplichting) zorg aanbieden in de PGB-zorg, gezien de beperkte toezicht die er landelijk is in de sector?**

**Antwoord**

Nee dat is niet wenselijk.

- b. **Is de portefeuillehouder voorstander van het weren van zorgaanbieders met een strafblad uit de PGB-zorg?**

**Antwoord**

Ja, iedere malafide zorgaanbieder is er één te veel.

**c. Hoe hoog staat de aanpak van fraude met PGB-gelden op de agenda in Gooise Meren en in de regio?**

**Antwoord**

De omvang van de Pgb-gelden is in de regio Gooi en Vechtstreek afgerond 3% van het totaal; het overgrote deel van zorg wordt geleverd via gecontracteerde zorgaanbieders die Zorg in natura (Zin) leveren aan de cliënten. In 2020 waren de kosten in onze regio voor PGB-zorg € 3 MLN en voor Zin € 108 MLN. In 2021 ging het om 3 MLN (Pgb) en 99

MLN (Zin).

In Gooise Meren zijn in het jaar 2022 in totaal 94 Pgb-budgetten verstrekt: 35 Pgb- budgetten vanuit de Jeugdwet en 59 Pgb-budgetten vanuit de Wmo (onderverdeeld in 30 voor begeleiding en 29 voor huishoudelijke hulp). Tot nu toe zijn er dit jaar 26 Pgb-budgetten vanuit de Jeugdwet afgegeven, en 41 Pgb-budgetten vanuit de Wmo (onderverdeeld in 20 voor begeleiding en 21 voor huishoudelijke hulp). Overigens kunnen er per unieke persoon meerdere Pgb-budgetten zijn toegekend.

De aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik van de zorgvoorzieningen op grond van de Wmo en de Jeugdwet in de afgelopen jaren in Gooise Meren en de regiogemeenten op de kaart gezet. Er is een brede samenwerking in de regio opgezet met de omliggende gemeenten, de Regio, de zorgkantoren, de Sociale Verzekeringsbank (SVB), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

In 2021 en 2022 zijn er in onze regio pilots gedraaid met het toezicht op de kwaliteit van pgb-aanbieders. Er zijn meer Pgb-aanbieders bij wie de kwaliteit onder de maat was, dan het geval was bij Zorg in natura (regionaal gecontracteerde aanbieders).

In 2023 wordt in het regionaal verband onderzocht waar verbeterpunten mogelijk zijn voor het bestrijden van zorgfraude, dat zal leiden tot een integraal voorstel in 2024. Vooruitlopend daarop is recent voorgenomen om het aantal uren voor het Wmo-toezichthouderschap bij de Regio uit te breiden met een tweede toezichthouder, met ongeveer 1 FTE extra (nu 28 uur). Niet in alle regiogemeenten heeft de besluitvorming daarover formeel plaatsgevonden, momenteel is dat al wel gebeurd in Huizen en in Gooise Meren.

Structuur van het toezicht

Het toezichthouderschap rechtmatigheid voor Zorg in natura is belegd bij de Regio. Het toezichthouderschap rechtmatigheid voor Pgb-dossiers is belegd bij de bestuurlijke handhavers en de sociaal onderzoekers van de Uitvoeringsdienst Sociaal Domein. Met de Verordening Jeugdhulp 2019 heeft Gooise Meren dit ook geregeld voor de Jeugdwet.

Controles op (zorg)kwaliteit van de zorgaanbieders zijn georganiseerd binnen de Regio vanuit het regionale inkoop en het contractbeheer. Toezicht op de kwaliteit bij de Jeugdwet ligt bij de landelijke Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).

Een overzicht hoe in Gooise Meren het toezicht bij de Wmo en de Jeugdwet (Jw) is ingericht staat in onderstaand schema.

Wet	Zin / Pgb	Toezicht Rechtmatigheid	Toezicht Kwaliteit
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	Zorg in natura (Zin)	Regio	Regio
	Persoonsgebonden budget (Pgb)	Sociale recherche en handhavers	Regio

Jeugdwet (Jw)	Zorg in natura (Zin)	Regio	Inspectie gezondheidszorg en Jeugd
	Persoonsgebonden budget (Pgb)	Sociale recherche en handhavers	Inspectie gezondheidszorg en Jeugd

### Handhavingsplan 2023

Voor meer informatie over toezicht en handhaving in het Sociaal Domein wordt u verwezen naar het Handhavingsplan Maatwerkvoorzieningen Sociaal Domein Gooise Meren 2023, dat aan u in maart jl. is aangeboden met RM 447190.

### Controle op Pgb-dossiers in Gooise Meren

In de afgelopen jaren is in Gooise Meren gemiddeld 10x per jaar zorg toegekend aan unieke personen middels een Persoonsgebonden budget (Pgb). Sinds 2019 is gewerkt aan de voorkant van het Pgb-proces en aan het fraude-alert maken van de consulenten. Het gehele Pgb-proces is aangepast en wordt de lokale handhaving (Toezichthouder rechtmatigheid) betrokken in het poortproces. Er wordt daarbij ook gekeken naar de rol en kwaliteiten van de PGB-beheerder in relatie tot de zorgbehoevende (cliënt) en de zorgverlener. Preventief is daar winst te behalen. Zo wordt bijvoorbeeld de budgetvaardigheid van de cliënt nu reeds getoetst, wordt er nooit een maandloon toegestaan, maar wordt een Pgb altijd op declaratiebasis uitgekeerd, en er worden mogelijkheden bij gecontracteerde aanbieders bij de cliënt aangedragen (als alternatief voor Pgb) en door de consulenten doorgevraagd waarom een inwoner een Pgb wil.

- d. Welke stappen gaat de portefeuillehouder (en/of de regio) ondernemen om georganiseerde misdaad in de zorg te bestrijden en te weren?**

### Antwoord

#### Achtergrond aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit:

Het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum) ondersteunt partners bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit. In principe wordt zorgfraude (op dit moment) niet opgepakt als RIEC-casus binnen het convenant voor georganiseerde criminaliteit/fraude. Wij richten ons primair op drugs- en bedrijfsprocessen die bij de drugseconomie horen. Wat wel mogelijk is, is het onderzoeken van het witwassen van drugsgelden via een zorginstelling, niet zijnde zorgfraude. Verder richten wij ons op de onderwerpen uit het bestaande convenant:

- mensenhandel en -smokkel
- georganiseerde hennepcultuur
- fraude en misbruik binnen de vastgoedsector
- witwassen en gerelateerde vormen van financieel economische criminaliteit
- onderwerpen door het Ministerie van Justitie en Veiligheid benoemd o.b.v. Nationaal Dreigingsbeeld
- andere per Regionale Stuurgroep RIEC te bepalen verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit.

- e. Rotterdam overweegt om aanbieders van PGB-zorg door te lichten met hulp van de wet Bibob, waarmee overheidsinstanties de achtergrond van bedrijven en personen met wie ze zakendoen kunnen screenen. Is dit een middel dat ook ingezet zou kunnen worden in Gooise Meren en de regio?**

### Antwoord

De Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) kan een belangrijk instrument zijn om de integriteit van zorgaanbieders te toetsen en zorgfraude tegen te gaan. De Wet Bibob wordt op dit moment hiervoor niet ingezet binnen de Gooise Meren omdat alle inkoop van zorg via de Regio Gooi en Vechtstreek verloopt. Voor de inkoop van zorg maakt de Regio gebruik van de zogenaamde open-house-

## **Gemeenteraad Gooise Meren**

Schriftelijke vragen ex. artikel 33 Reglement van Orde procedures. Tot 1 oktober 2022 was het wettelijk niet mogelijk om in het kader van open-house-procedures een Bibob-onderzoek uit te voeren maar door een wetswijziging is dit nu dus wel mogelijk. Daarnaast volgt uit het Uitvoeringsprogramma Gezondheid en Ondersteuning van de Regio Gooi en Vechtstreek (zie <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2023/02/Programma-Gezondheid-Ondersteuning-2022-2026.pdf>) dat het verbeteren van de aanpak zorgfraude als opgave is opgenomen. Hierbij wordt niet alleen naar inzet ten aanzien van de Wmo maar ook ten aanzien van de Jeugdwet gekeken. Vooruitlopend hierop onderzoeken we samen met de Regio en de andere *6 regiogemeenten hoe we het instrument Bibob kunnen gaan inzetten.*